

Foto – Valéria Michálek

Dobrovoľník je definovaný ako človek, ktorý niečo vykonáva z vlastnej vôle a z vlastného presvedčenia. Nejde mu o finančný profit, uznanie okolia ani o slávu a vavrínové vence. Robí to len pre vlastný dobrý pocit, pre to povestné „zahriatie pri srdci“. Ako hovorí rímsky filozof Seneca: „Pôžitok z dobrých skutkov je práve v tom, keď ich človek vykoná.“

Dobrovoľníctvo môže mať rôzne podoby. Dobrovoľníci robia zbierky na pomoc chudobným, starajú sa o zvieratá v útulkoch, čistia ulice, parky či lesy. Všetko za žiadnu alebo len minimálnu odmenu. Nekladú si otázku:

A čo z toho budeme mať ja? Ľudia sú často príliš zahľadení do seba, nevšímajú si potreby iných. Čo sa však stane, keď si niekto nevšímne ich problém, keď budú v kritickej životnej situácii a budú potrebovať nezištnú pomoc? Vtedy má človek tendenciu pomyslieť si, akí sú ľudia egoistickí, keď nepomôžu druhému. Ale to, čo očakávame od iných, by sme mali robiť aj my. Je potom väčšia pravdepodobnosť, že dobro sa nám dobrým odplatí. Ak chceme pomoc, pomáhajme. Ak chceme útechu, utešujme. Ak chceme podporu, podporujme. Nikdy nevieme, kedy budeme pomoc potrebovať tiež.

Súčasnosc' nám často predostiera presvedčenie, že treba myslieť predovšetkým na svoje vlastné blaho a za svojím šťastím ísť hoc aj cez mŕtvolu. Takýto životný postoj je jednoduchý, pokiaľ je človek zdravý a zabezpečený. Len čo sa ocitne v situácii, s ktorou si sám nevie poradiť, je chciac či nechciac odkázaný na pomoc svojho okolia. A vtedy sa veľakrát nájdú aj úplne cudzí ľudia, ktorí sú ochotní podať pomocnú ruku a pomôcť blížnemu. Mali by sme si vážiť dobro v ľudských srdciach a sami k tomuto dobru prispievať vlastnými skutkami. ■

Veronika Bullová

Prečítajte si

Ako sa obec vlani rozvíjala
strana 4

Ladové medvede sú aj v Levároch
strana 8

Leváre pred 70 rokmi
strana 11

Predstavujeme Jozefu Janečkovú, referentku obecného úradu

Pani Jozefa Janečková, referentka Obecného úradu vo Veľkých Levároch, nám v rozhovore ochotne predstavila široký záber svojich činností a agendy v prospech obecného úradu a obyvateľov Veľkých Levárov.

Pani Janečková, vy pôsobíte na našom obecnom úrade už veľmi dlho. Kedy ste tu začali pracovať?

Bolo to 1. mája 1991.

To znamená, že onedlho oslávite svoje 30. pracovné výročie...

Áno, som najdlhšie pôsobiaca zamestnanákyňou nášho obecného úradu.

V čom spočíva vaša pracovná náplň?

Moju pracovnú náplň možno rozdeliť na dve oblasti. Jedna časť je v prospech obecného úradu. Evidujem dochádzku zamestnancov, spravujem registratúru, to znamená, že evidujem prijatú a odoslanú poštu a podobne. A, samozrejme, vykonávam rôzne úlohy podľa pokynov starostu a prednostu obecného úradu.

A čo je druhou časťou vašej pracovnej náplne?

Sú to činnosti v prospech občanov. Vzhľadom na to, že moja kancelária je prvou po vstupe na obecný úrad, komunikujem s občanmi, prijímam ich podnety, podávam informácie. Starám sa aj o správu odpadového hospodárstva obce – evidenciu odpadov, prípravu podkladov na výpočet miery separácie, štatistiku atď. Viedem pokladnicu, čiže prijímam všetky platby občanov, napríklad dane z nehnuteľností, poplatky za komunálny odpad, stočné, za psa, garáže, správne poplatky atď.

Akým spôsobom môžu platiť občania do obcej pokladnice?

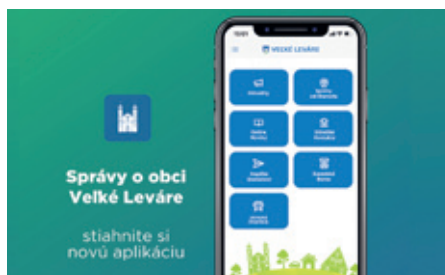
Prijímame platby v hotovosti, ale aj prostredníctvom platobnej karty cez platobný terminál.

Ako vás môžu občania kontaktovať?

Môžu prísť osobne na obecný úrad do kancelárie č. 2 na prízemí, telefonicky na čísle 034/7794316 alebo mailom na adrese pokladna@levare.sk. ■ PaV

Začalo sa sčítanie obyvateľov

Od 15. februára prebieha sčítanie obyvateľov. Každý obyvateľ, ktorý má prístup k internetu, sa do konca marca elektronicky sčíta sám. Sčítací formulár sa nachádza na webovej stránke scitanie.sk. Ľudia, ktorí sa nevedia sčítať sami, môžu o pomoc požiadať blízku osobu alebo im od 1. apríla do konca októbra pomôže obec. Môžu prísť na kontaktné miesto, ktoré obec zriadi, alebo požiadať obec o pomoc asistenta, ktorý ich navštívi doma. Deti do 18 rokov sčítajú rodičia alebo ich zákonný zástupca. Všetky údaje, ktoré občan uvedie v sčítacom formulári, sa musia vzťahovať k polnoci z 31. decembra 2020 na 1. január 2021. Otázky týkajúce sa miesta výkonu zamestnania, dochádzky do zamestnania alebo do školy sa majú vyplňať podľa stavu pred pandémiou. Znamená to, že ak niekto pred pandémiou pracuje z domu, má uviesť miesto, kam by za normálnych okolností chodil do práce. ■ -red-

Nainštalujte si do mobilu mobilnú obecnú aplikáciu

Všetky dôležité informácie týkajúce sa Veľkých Levárov môžete mať poruke vo svojom smartfóne. Stiahnite si zdarma mobilnú aplikáciu Veľké Leváre z Google Play alebo App Store. Informuje vás o aktualitách, môžete si v nej prečítať správy od starostu či obecné noviny. Nájdete v nej dôležité telefónne kontakty, informácie o občianskej vybavenosti aj odchody vlakov a autobusov. Z aplikácie môžete priamo kontaktovať obecný úrad, starostu a on vás. ■ -red-

Foto – OcÚ

Rekonštrukcia vodovodu sa začala

Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS) začala vo februári rekonštrukciu vodovodu vo Veľkých Levároch za 3,8 milióna €. Rekonštruovať sa nateraz bude vyše päť kilometrov vodovodu. Dielo sa stavebne dotkne viac ako 550 domácností. Zvýšený komfort pri dodávke vody by však mal pocítiť väčší počet domácností, keďže sa rekonštruje „kostrová časť“, na ktorú sa napoja nerekonštruované časti vodovodu. Ide o prvú etapu rekonštrukcie; projektová dokumentácia aj stavebné povolenie sú pripravené aj na ďalšiu etapu.

Rekonštrukcia vodovodu v obci je nevyhnutná. Pôvodné vodovodné potrubie je zo 70. rokov minulého storočia a vplyvom zanášania usadeninami mangánu sa jeho kapacita znížila až o 60 percent. Prietok dnes v pôvodne 10-centimetrovom potrubí niekde nedosahuje ani len 4 centimetre, čo má vplyv na tlak vody v potrubí a komfort odberateľov. Predovšetkým v odberných špičkách sa stáva, že tlak vody v potrubí nie je dostatočný a ľudia nemajú plynulo tečúcu vodu podľa svojej potreby.

BVS nefunkčné potrubie vymení za nové liatinové rozvody. Počas výmeny vodovodu sa budú jednotlivé opravované úseky premostovať dočasným potrubím, obyvatelia by teda nemali ostať dlhší čas bez dodávok pitnej vody.

Kompletná výmena rozvodov by sa mala vráťane kolaudácie ukončiť do augusta roka 2023. BVS robí všetko pre to, aby bola stavba dokončená do konca roka 2022. ■ -red-

Prestavba priestorov klubu dôchodcov pokračuje

V budúcich priestoroch klubu dôchodcov je aj vo februári čulý stavebný ruch. Majstri už postavili nové priečky, vyliali podlahy, nainštalovali nové rozvody elektriny, vody, kúrenia a kanalizácie a znížili a zaizolovali stropy. Na rad prišlo nahadzovanie nových omietok, obklady, maliarske práce, inštalácie podláh a dverí. ■ -red-

Pripravujeme sa na zavedenie zberu kuchynského odpadu

V prvom polroku 2021 musí obec zareaľovať na legislatívnu povinnosť v oblasti odpadového hospodárstva a zaviesť zber kuchynského odpadu. Prvé hneď kontajnery na kuchynský odpad sa v obci objavia začiatkom druhého štvrtroka.

Čo je kuchynský odpad?

Kuchynský biologický komunálny odpad tvoria domácnosti. Ide predovšetkým o pozostatky z ovocia, zeleniny, škrupiny z vajíčok (ktoré je potrebné rozdrviť), vylúhovaný čaj, kávový výluh, starý chlieb, prípadne zvyšky nespotrebovaných potravín. Mnohé domácnosti na vidieku sa s takýmto odpadom vyrovnávajú kompostovaním alebo tak, že zvyškami kŕmia hydinu, prasa či iné domáce zvieratá. Kuchynský odpad však často končí v smetných nádobách zmesového komunálneho odpadu a putuje na skládku. Tento jav sa snaží súčasná legislatíva minimalizovať.

Bytové domy bude obec riešiť ako prvú

Obec sa v prvej fáze sústreďuje na bytové domy a domácnosti v bytoch bez možnosti kompostovať. Každá domácnosť obdrží košík na kuchynský odpad a tiež kompostovateľné vrecúška, ktoré sa budú vkladať do košíka. Pred bytovými domami budú umiestnené hnedé nádoby určené na zber kuchynského odpadu. Do hnedých nádob budú domácnosti vysýpať obsah zberných košíkov spolu s kompostovateľným vrecúškom. Hnedé nádoby sa budú vyvážať jedenkrát za týždeň, v zimných mesiacoch raz za dva týždne. Vývoz bude za-

bezpečovať špeciálne vozidlo, ktoré hneď nádobu po vyprázdnení umyje.

V rodinných domoch chceme podporovať kompostovanie

Zber a zvoz ďalšieho druhu odpadu bude obci spôsobovať nové náklady, preto budeme pri rodinných domoch preferovať kompostovanie bioodpadu v domácich kompostéroch. Kompostovanie nie je zložité a nie je ani potrebné vlastniť plastový kompostér, stačí improvizovať napríklad pomocou paliet. Napriek tomu obec pripravila projekt, v ktorom žiada Environmentálny fond o poskytnutie dotácie na nákup kompostérov pre domácnosti. Samozrejme, úspech zaručený nie je. V našej snahe však vydržíme.

Ak sa napriek tomu nájdú domácnosti, ktoré nebudú chcieť kompostovať, ale budú chcieť kuchynský odpad zbierať, obec zabezpečí zvoz odpadu aj z rodinných domov.

Obci vznikajú nové náklady na odpadové hospodárstvo

Samostatný zber kuchynského odpadu spôsobí obci nové náklady. Do obce bude musieť každý týždeň prísť zberové vozidlo, ktoré bude musieť vyvážať odpad odviezť na miesto spracovania (bioplynová stanica, veľká kompostáreň). Zároveň aktuálne platí, že spracovanie jednej tony odpadu v kompostárni je pre obec drahšie ako uloženie na skládku. Finančnú motiváciu preto v zbere kuchynského odpadu momentálne nehľadáme. ■ *Richard Nimsch, starosta*

Mlynský náhon sa dočkal čistenia od nánosov

Milovníci toku Rudavy a mlynskeho náhonu pretekajúceho obcou roky poukazovali na množstvo nánosov v náhone. Hĺbka vody dosahovala na mnohých miestach sotva pár centimetrov, koryto postupne zarastalo vegetáciou. K neustálemu znížovaniu hladiny prispievali v poslednom čase aj bobry stavajúcim hrádzami. Správca vodného toku, Slovenský vodohospodársky podnik, najkritickejšie úseky koncom roka vyčistil. ■ *-red-*

Seniorom obec rozdala respirátory

Epidemická situácia na Slovensku, Leváre nevynímajúc, nie je prívetivá. Pred nákazou koronavírusom sa už rok snažíme chrániť nosením rúšok, účinnejšiu ochranu však poskytujú FFP2 respirátory. Obecné zastupiteľstvo preto na mimoriadnom rokovaní schválilo nákup a distribúciu dvoch kusov FFP2 respirátorov pre každého seniora nad 65 rokov s trvalým pobytom vo Veľkých Levároch.

FFP2 respirátory pre najzraniteľnejšiu skupinu obyvateľov obec zakúpila z finančných prostriedkov, ktoré získala od štátu za realizáciu prvého kola skríningového testovania. ■ *-red-*

Na zbernom dvore pribudli veľkoobjemové kontajnery

Foto – OcÚ

S cieľom ušetriť finančné prostriedky za vývoz odpadu a znížiť náklady obce na odpadové hospodárstvo obstarala obec na zberný dvor dva veľkoobjemové kontajnery. Kontajnery budú slúžiť na zber objemného odpadu. Nahradili menšie kontajnery, ktoré sa na zbernom dvore používali doteraz. Je finančne efektívnejšie vyviezť naraz 30 m³ odpadu na jednom vozidle, ako to isté množstvo prevážať v malých množstvách. Používanie veľkoobjemových kontajnerov prinesie nielen úsporu financií, ale bude mať aj pozitívny dosah na životné prostredie, pretože sa zmenší uhlíková stopa, ktorá sa vytvára pri prevoze odpadu na skládku.

Kontajnery obec zakúpila z dotácie Environmentálneho fondu, ktorú získala vďaka dobrým výsledkom pri separácii odpadu v obci za rok 2019. Ušetrené finančné prostriedky obci pomôžu uhradiť zvýšené náklady spojené s poplatkom za uloženie odpadu na skládku, ktorý sa platí štátu a ktorý v tomto roku vo Veľkých Levároch vzrastie z 11 € na 15 € za tonu.

Čo je objemný odpad? Ide o odpad, ktorý sa pre svoje rozmery nezmesť do bežnej domovej smetnej nádoby a neobsahuje nebezpečné látky. Medzi objemný odpad patria napríklad pohovky, umývadlá, koberce, linoleá, hadice a pod. ■ *Richard Nimsch, starosta*

Obec pripravuje nový kalendár

Pripravujeme stolový obecný kalendár na rok 2022, opäť v historickom duchu. Téma: Veľké Leváre v 70. rokoch 20. storočia. Pomôžte nám, prosím, kalendár vytvoriť zapožičaním fotografií zo svojich archívov. Hľadáme najmä fotografie, na ktorých sú zábery častí obce, ulíc, domov, stavieb, pamiatok. Kontakt: kulturnydom@levare.sk, levarske.noviny@gmail.com

Ako sa obec rozvíjala v roku 2020

Základná škola s materskou školou

- ukončila sa rekonštrukcia a rozšírenie materskej školy financované z fondov EÚ
- z dotácie úradu vlády a z príspevku združenia rodičov školy sme pri škôlke vybudovali detské ihrisko
- pokračovali sme v obnove budovy základnej školy a vymenili okná a dvere na troch schodiskách
- z dotácie Environmentálneho fondu sme zateplili časť budovy školy a škôlky
- na základe požiadavky SPP sa vybudovala nová plynová prípojka do školskej jedálne

Infraštruktúra TJ a kultúrny dom

- na budove telovýchovnej jednoty sa vymenili okná
- knižnicu v kultúrnom dome sme vybavili novým nábytkom

Zdravotné stredisko

- začali sme s rekonštrukciou vykurovania a zmodernizovali sme plynovú kotolňu zdravotného strediska

Verejné osvetlenie

- z úveru sme zmodernizovali systém verejného osvetlenia, zvýšili bezpečnosť a svetelný komfort obyvateľov a rapidne znížili náklady na elektrickú energiu, pričom investícia sa z úspor splatí do ôsmich rokov

Obecný úrad

- obecný úrad bol vybavený geografickým informačným systémom, ktorý sa využíva

Foto – OcÚ

pri správe daní a poplatkov a tiež pri správe pozemkov vo vlastníctve obce

Hasičská zbrojnica

- z dotácie Prezídia Hasičského a záchranného zboru sme vymenili brány na hasičskej zbrojnici

Klub dôchodcov

- z dotácie ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie sme začali rekonštruovať nevyužívané priestory v zdravotnom stredisku za účelom zriadenia moderného klubu dôchodcov

Zberný dvor odpadov

- získali sme dotáciu z Environmentálneho fondu na dovybavenie zberného dvora, ktorú sme použili na obstaranie veľkocapacitných kontajnerov

Cyklotrasa

- z fondov EÚ sme začali budovať cyklotrasu

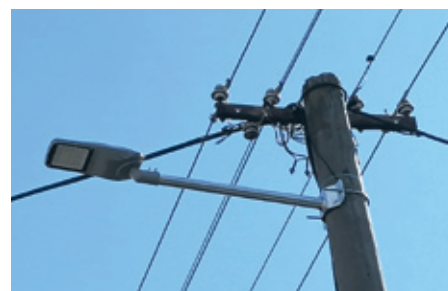

Foto – OcÚ

medzi Veľkými a Malými Levármí a železničnou stanicou a obcou

Zariadenie pre seniorov

- z fondov EÚ sme získali financie na vybudovanie zariadenia pre seniorov a denný stacionár; po skončení súťaže v roku 2021 sa začne stavať

Levárska lipová alej

- aj vďaka dotácii Bratislavského samosprávneho kraja sme s našimi prvákmi vysadili ďalších 43 líp a skrášlili levársky chotár

Vodovod a kanalizácia

- obec reagovala na možnosti vyhlásených výziev a podala projekt na aspoň čiastkové vybudovanie jednej z vetiev kanalizácie
- úzko sme spolupracovali s Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou na zabezpečení stavebného povolenia rekonštrukcie vodovodu a potvrdení investície, ktorá sa bude realizovať v nasledujúcich 2 rokoch
- spoločne s ostatnými členskými obcami sme zrealizovali intenzifikáciu spoločnej čističky odpadových vôd a zvýšili jej prevádzkovú kapacitu

Leváranek

- z dotácie spoločnosti Nafta, a. s., sme zakúpili cimbal pre DFS Leváranek

Pomník padlým

- získali sme dotáciu z úradu vlády na rekon-

Foto – Peter Lukáč ml.

Foto – OcÚ

Foto – OcÚ

štruktúru pomníka padlým; dielo sa bude realizovať v tomto roku

Kaštieľ a meštianka

- napriek tomu, že proces predaja kaštieľa a meštianky bol pozastavený, zaujímame sa o ich osud a komunikujeme s Univerzitnou nemocnicou Bratislava o ďalších krokoch

Generálny pardon – usporiadanie pozemkov

- možnosť usporiadať vlastnícke práva k užívaným obecným pozemkom ponúkla obec občanom vo forme generálneho pardonu; táto ponuka našla pochopenie u veľkého počtu občanov, pričom obec bude žiadosti spracúvať v prvom polroku 2021

Čo plánujeme v roku 2021

- ukončíme projekt vybudovania cyklotrasy medzi Veľkými a Malými Levármi a zároveň z dotácie ministerstva dopravy vybudujeme stojiská na bicykle pri škole, obecných budovách a autobusových zastávkach
- dokončíme rekonštrukciu klubu dôchodcov v priestoroch zdravotného strediska a zrekonštruujeme rozvody kúrenia v lekárni
- v zdravotnom stredisku taktiež počítame s rekonštrukciou toaliet
- budeme pokračovať v rozširovaní systému verejného osvetlenia v lokalitách, kde v súčasnosti chýba
- obec podporí ďalšiu obnovu budovy základnej školy a z fondov Európskej únie zrealizuje modernizáciu dvoch odborných učební
- začneme s budovaním infraštruktúry v novej časti cintorína
- budeme pokračovať v príprave projektu obytnej zóny Pasoviská, spracovaná bude

štúdiu zóny Záhrady a projekčne sa chceme venovať severnej obytnej zóne; ukončená by mala byť aj projekčná fáza budúcich nájomných bytov a príprava na uchádzanie sa o finančnú podporu na ich výstavbu

- v rámci racionalizácie výdavkov v odpadovom hospodárstve budeme investovať do vybavenia zberného dvora odpadov
- rozpočet vykryje aj investície do spoločnej kanalizačnej siete, ktorá, žiaľ, vyžaduje opravy
- v druhej polovici roka, po schválení výsledku verejného obstarávania, plánujeme začať s realizáciou projektu vybudovania zariadenia pre seniorov a denného stacionára, na ktorý sme získali nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ
- stále bojujeme o finančný príspevok z fondov EÚ na rekonštrukciu prízjazdovej cesty, obrátiska autobusov a dobudovanie ostatnej infraštruktúry pri železničnej stanici; v roku 2021 by sme sa mali dozvedieť výsledok nášho snaženia
- budeme participovať na koordinovaní stavebných činností spojených s rekonštrukciou vodovodu a prípojok do domácností ■

Richard Nimsch, starosta

Veľké Leváre v číslach

	2018	2019	2020
Počet obyvateľov Veľkých Levár k 31. decembru	3 697	3 691	3 686
Počet osôb prihlásených na trvalý pobyt	91	97	81
Počet odhlásených osôb	69	120	76
Počet narodených detí	44	43	28
- chlapcov	19	23	12
- dievčat	25	20	16
Počet sobášov	14	22	13
- civilných	5	12	11
- cirkevných	9	10	2
Počet rozvodov	4	12	4
Počet úmrtí	31	20	35
- mužov	18	7	15
- žien	13	13	20

V tabuľke prinášame prehľad demografických údajov o Veľkých Levároch v uplynulom roku. Pre porovnanie uvádzame údaje aj za predchádzajúce dva roky.

Zdroj – OcÚ, matrika

Foto – Tomáš Richváls

Nechcú sa len prizerať

Vo februári uplynul rok odvtedy, čo nás začali znepokojovať správy o šírení nového vírusu. Už neprichádzali len z ďalekej Číny, ale aj zo severného Talianska či z Rakúska. Šiesteho marca nákazu prvýkrát potvrdili na Slovensku – v Kostolišti. O dva dni prišli prvé obmedzenia a vzápätí prvý lockdown. Odvtedy je život každého z nás poznačený pandémiou novej choroby.

Jedným z prostriedkov, ako obmedziť jej šírenie, sa stalo testovanie obyvateľov. Vo Veľkých Levároch sa konalo šesťkrát. Za jeho uskutočnením zakaždým stojí skupina ľudí, ktorí mu po víkendoch venujú svoj voľný čas a ktorí z bezpečnej zóny neváhali vyjsť v čase, keď sme sa všetci báli. Troch ľudí z dobrovoľníckeho tímu sme sa spýtali na ich osobnú skúsenosť s pandémiou covidu-19.

Vo Veľkých Levároch sa uskutočnilo šesť kôl testovania. Na koľkých ste sa zúčastnili ako dobrovoľník?

Katarína Profantová: Zúčastnila som sa na celoplošnom testovaní v októbri, na nasle-

dujúcich dvoch kolách v kultúrnom dome, na štvrtom a piatom som sa zúčastniť nemohla, na šiestom som už znova bola.

Jozef Šimek: Ja som sa zúčastnil na všetkých kolách, vynechal som len jeden deň.

Nikola Galbová: Ja som sa zúčastnila na všetkých kolách, pomáham pri testovaní aj mimo obce a naďalej budem pomáhať.

Prečo ste sa rozhodli zapojiť sa do testovania ako dobrovoľník?

Katarína Profantová: V prvom rade som zdravotník a rozhodla som sa pomôcť touto cestou aj obci. Ľudí, ktorí môžu robiť odber, nie je veľa. Svoju pomoc som ponúkla už na jeseň bez ohľadu na to, či to bude alebo nebude finančne ohodnotené. Ale, samozrejme, aj tá finančná stránka je motivácia. Pre mnohých ľudí je to predstava ľahkého zárobku, no my dávame do placu svoje zdravie i zdravie svojej rodiny napriek tomu, že sme maximálne chránení odevom.

Jozef Šimek: Ja som sa rozhodol zapojiť, pretože som študentom medicíny. Nechcel som sa len prizerať, chcel som priložiť ruku k dielu. A zároveň je to pre nás medikov počas

štúdia na diaľku príležitosť na prax.

Nikola Galbová: Ja to vnímam ako svoju občiansku povinnosť, a keďže som zdravotníčka, aj ako poslanie.

Máte s ochorením covid-19 aj osobnú skúsenosť?

Jozef Šimek: Skúsenosť s covidom nemám priamu, ale dvaja moji spolužiaci, mladí ľudia, mali pomerne ťažký priebeh; jeden z nich sa s vysokými teplotami trápil niekoľko dní. Videl som, že covid sa môže výrazne dotknúť aj mladých ľudí. Nemali by sme to zľahčovať.

Katarína Profantová: Ja osobnú skúsenosť mám. V rodine, ale aj u priateľov. Žiaľ, aj s tým najhorším možným koncom. Je veľmi ťažké vyrovnávať sa s tým, že sa zo dňa na deň vytratí zo života mladý človek, ktorý mal život ešte pred sebou. V práci sa stretávam viac-menej s „pocovidovými“ pacientmi, ktorých k nám prevezú síce už neinfekčných, ale stále odkázaných na umelú pľúcnu ventiláciu. A aj napriek tomu, že títo pacienti chorobu už prekonali, boj nevyhrajú. Len malé percento z nich sa podarí odpojiť od ventilácie a môže ďalej žiť.

Nikola Galbová: Ja mám s ochorením na covid osobnú skúsenosť. A negatívnu. Ochorenie sprevádzali komplikácie, malo dlhý priebeh, stále som v stave rekonvalescencie. Dôsledky pociťujem na pohybovom aparáte.

Počet nakazených obyvateľov v obci rastie. Čo robíme dobre a čo, naopak, zle?

Jozef Šimek: Nevieť sa vyjadriť, prečo sa si-

Foto – Valéria Michálek

Výsledky testovania na covid-19 vo Veľkých Levároch

Termín testovania	Celkový počet testovaných osôb	Počet testovaných osôb s trvalým pobytom vo V. Levároch	Celkový počet osôb s pozitívnym testom	Počet osôb s pozitívnym testom s trvalým pobytom vo V. Levároch	Celková miera pozitivity	Miera pozitivity vo V. Levároch
31. 10. – 01. 01. 2020	2 734	*	13	*	0,48 %	*
22. 01. – 24. 01. 2021	1 822	1 487	11	7	0,60 %	0,47 %
30. 01. – 01. 02. 2021	1 873	1 466	19	15	1,02 %	1,02 %
06. 02. – 08. 02. 2021	2 307	1 455	26	20	1,13 %	1,37 %
13. 02. – 14. 02. 2021	2 161	1 501	33	26	1,53 %	1,73 %
20. 02. – 21. 02. 2021	2 032	1 363	40	26	1,97 %	1,91 %

* Ozbromené sily SR údaj obci neposkytli.

tuácia nezlepšuje, zrejme ju ovplyvňujú nové mutácie vírusu, ktoré sa šíria ľahšie a rýchlejšie. Treba dodržiavať nastavené opatrenia a dať čas tomu, aby sa ich vplyv prejavil. Verím, že miera pozitívnosti začne klesať.

Nikola Galbová: Dobré je, že sa pravidelne testuje, že mnoho ľudí k dodržiavaniu opatrení pristupuje zodpovedne. Negatívom je, že pozitívne testovaní ľudia nedodržiavajú karanténu. Časť populácie to ešte stále vníma ako hlúposť, ako chrípku. Tá však má ďaleko od tohto ochorenia.

Katarína Profantová: Drvivá väčšina ľudí sa nespráva zodpovedne. Zväčša pubertálna mládež sa zgrupuje, nechráni sa. Ale sú to i dospelí jedinci, popierači, ktorí negujú všetko a bojkotujú nariadenia. No aj dôchodcovia

Foto – Valéria Michálekovej

Foto – Peter Lukáč ml.

sa vystavujú riziku, keď nevyužívajú svoje dve vyhradené hodiny v obchodoch a chodia sa rozprávať a prechádzať len preto, že doma nemajú čo robiť. A nehovorím len o našej obci. Skutočne je potrebné dodržiavať pravidlo R-O-R a zbytočne sa nestretávať.

Spája sa vám s testovaním na covid-19 v obci aj pozitívna skúsenosť?

Jozef Šimek: Stretávame sa s mnohými pozitívnymi reakciami. Ľudia chvália napríklad rezervačný systém, to, že nemusia dlho čakať. Chvália ho aj ľudia z okolia, ktorí sa k nám prišli dať otestovať a dokázali testovanie u nás porovnať s testovaním na iných miestach.

Katarína Profantová: Pozitívne je hlavne to, že ľudia prídu a nechajú si výter urobiť aj napriek tomu, že je to nepríjemné a pre niekto-

rých bolestivé. Môžem však za nás všetkých povedať, že sa vždy snažíme urobiť to čo najmenej bolestivo. No anatómia nepustí. Je veľmi milé, keď ľudia poďakujú. Keď pochvália organizáciu aj prístup. Samozrejme, obec vždy zabezpečí priaznivé podmienky ako pre občanov, tak aj pre personál. Musím vyzdvihnúť aj to, že susedia sa poďakujú aj koláčikom či ovocím a podobne.

Nikola Galbová: Príjemné je, že niektorí ľudia testovanie berú športovo. Pri odbere výteru dokonca vtipkujú a zvyknú hovoriť, že je to jediné miesto, kde sa dnes ľudia stretávajú... A majú pravdu. I keď je to nemilá situácia, socializácia je dôležitá a v tomto čase je pre mnohých testovanie jediná možnosť, ako stretnúť známych, priateľov, kolegov, príležitosť prehodit' s nimi aspoň zopár slov, byť v kontakte. ■

LuK

Ako sa Levárankám plnil sen

Začiatkom roku 2019 sme v médiách zachytili výzvu Fondu na podporu umenia na predkladanie žiadostí o finančnú podporu pre oprávnených žiadateľov v rámci podprogramu nezávislých neprofesionálnych zoskupení v tradičnej kultúre. Keďže sme dovtedy vystupovali v jednoduchom jednotnom oblečení, výzva nás zaujala a rozhodli sme sa požiadať o podporu na zakúpenie krojového odevu.

Nevedeli sme, do čoho ideme. Na odoslane žiadosti sme mali mesiac času. Spojili sme sily, študovali sme príručku fondu, konzultovali súčasti kroja v Záhorskom múzeu v Skalici, aby sme mohli projekt do určeného termínu odoslať. Tu by sme chceli verejne poďakovať pani Valérii Michálekovej – kultúrnej referentke obecného úradu –, ktorá nám ochotne poradila, keď sme nevedeli, ako sa v projekte posunúť ďalej.

Od podania žiadosti po uzavretie zmluvy a prijatie podpory prešlo pol roka, počas ktorého sme predkladali ďalšie doklady a potvrdenia, aby boli všetky kritériá Fondu na podporu umenia splnené. Nakoniec to všetko

dobré dopadlo a my sme prijali sumu 4 000 €. Vďaka nej a podpore z rozpočtu obce sme svoj projekt mohli začať realizovať. Trvalo to ďalšie dlhé mesiace, lebo pôvodne dohodnutý zhotoviteľ odstúpil od zmluvy a museli sme hľadať nového. Aj to sa nám podarilo zvládnuť, a tak bol projekt do 31. decembra 2020 zrealizovaný v súlade so zmluvou s Fondom na podporu umenia.

V súčasnosti máme zhotovené tri kusy mužského a desať kusov ženského krojového odevu, ktorý vám veľmi radi pri našom najbližšom vystúpení predvedieme. V súčasnej pandemickej situácii to nie je možné, keď sa však opäť budeme môcť stretávať, radi vám v našich nových krojoch zahráme a zaspievame. Už teraz sa na to tešíme.

Ďakujeme Fondu na podporu umenia, ktorý náš projekt Krojový odev podporil z verejných zdrojov, a obci Veľké Leváre, ktorá nám naň prispela z obecného rozpočtu. ■

Text a foto – súbor Leváranky

Foto – Peter Lukáč ml.

Ladové medvede sú aj v Levároch

Skupinka nadšencov v Levároch už niekoľko rokov pravidelne praktizuje športové otužovanie a zimné plávanie. O tom, čím ich tento netradičný šport očaril a čo im dáva, sme sa rozprávali so Stanislavom Voržáčkem, Tiborom Rigánom, Radoslavom Kotlárom, Martinom Salčíkom a Danou Milošovičovou.

Ako ste sa dostali k športovému otužovaniu a zimnému plávaniu a ako dlho sa mu venujete? Začnime od tých ladovo najostrieľanejších.

Stano Voržáček: Ja sa otužovaniu venujem ôsmy alebo deviaty rok. Začali sme s tým s kamarátom Ľubomírom Kujanom. To on je v Levároch ten najostrieľanejší ľadový medveď. V lete som vždy rád chodil plávať. S kamarátom sme si raz povedali, že budeme chodiť plávať spolu. No a leto utieklo, prišla jeseň a nám sa to plávanie zapáčilo a nechcelo sa nám prestať. Pôvodne sme neplánovali, že budeme plávať aj celú zimu; na to sme si netrúfali. Lenže ani jeden z nás nechcel cúvnuť, a tak sme vydržali. Takto sme sa postupne dostali k plávaniu v zime.

Tibor Rigán: Ja som začal koncom leta. Potom som skúšal plávať, aj keď teplota vody postupne klesala. Pravidelne, minimálne tri-štyrikrát týždenne. Prvú zimu som chodil do vody len na minútu, časom na tri minúty. So studenou vodou som sa zžíval postupne.

Rado Kotlár: Mňa do toho namočil Tibor, ak si dobre pamätám. (smiech) Začal som asi pred siedmimi, ôsmimi rokmi. V tom čase sa už chodilo v zime pravidelne kúpať Ľubomír Kujan a Stano Voržáček. Ja sa stále hľadám: najprv som bol vo vode 12 minút, teraz minútu, trikrát sa namočím a vyleziem von. To mi vyhovuje najlepšie. Aj sa takto najlepšie cítim a mám z toho radosť.

Martin Salčík: Mňa k športovému otužovaniu priviedla kolegyňa cez Slovenský zväz ľadových medveďov na Draždiaku v Bratislave. Ukázali mi, ako sa to robí, povedali mi o športovom otužovaní základné veci. Na Draždiak som chodil rok. Dvakrát som sa zúčastnil aj na celoslovenskej akcii v Senci, kde bolo približne 200 nadšencov, dokonca aj deti. Po čase som začal chodiť na Šutrovňu do Malých Levár, niekedy sám, niekedy s kamarátmi odtiaľto.

Dana Milošovičová: Ja som sa k otužovaniu dostala cez Martina; druhý rok po tom, ako začal on. Dnes teda vstupujem do studenej vody už piaty rok.

Sú v Levároch aj iné dámy, ktoré holdujú športovému otužovaniu?

Dana Milošovičová: Veľa žien zatiaľ nie je. Chodievala napríklad pani Valika Michálekovej z kultúrneho domu alebo pani Blanka Šimková.

Foto – Peter Lukáč ml.

Ste organizovaní v nejakom miestnom klube alebo združení?

Stano Voržáček: Nie sme nijako organizovaní ani registrovaní. Keby sme chceli chodiť na súťaže, tak by sme to možno riešili. Na súťažiach sa zúčastňujú registrovaní súťažiaci z rôznych klubov. My si keď tak dáme nejakú súťaž medzi sebou. (smiech)

Dana Milošovičová: Zatiaľ sme sa o to nezapájali, ale možno by nebolo zlé klub levárskych ľadových medveďov založiť.

Rado Kotlár: Ak by sa niekto z nás na to chcel podujat, nebol by problém založiť napríklad občianske združenie. Zatiaľ sme na to nevideli dôvod, robíme to čisto pre osobné zdravie a radosť, nechodíme na súťaže v zimnom plávaní a pod.

Kolko ľadových medveďov sa na Šutrovni stretáva?

Dana Milošovičová: Občas sa na Šutrovni v studenej vode kúpeme aj dvadsiati; chodia však aj ľudia z okolia, napríklad z Malých Levár, Gajár, Malaciek. Ale zvyčajne nás tam toľko nie je.

Ak by sa k vám teda chcel niekto pridať, tak len jednoducho príde medzi vás na Šutrovňu na Cigánsku pláž a hotovo?

Rado Kotlár: Áno. Najlepšie v nedeľu v čase od 10.30 do 12.00 hod. V tom čase je tam vždy niekto z nás. Webovú ani facebookovú stránku nemáme.

Dana Milošovičová: Už sme rozmýšľali nad tým, že by sme mohli mať aspoň facebookovú skupinu, kde by boli zverejnené informácie. Istý čas nejaká fungovala, ale časom zanikla.

Ako má človek so športovým otužovaním začať? Ako to robiť a ako určite nie?

Stano Voržáček: Každý začiatok si určite musí dať poradiť od skúsenejšieho. V žiadnom prípade nesmie ísť plávať do hlbkej vody. To je základ. Takisto by nemal zo začiatku

ponárať hlavu. Postupovať treba pomaly. Vždy je dobre, keď so začiatčikom ide do vody niekto skúsený, keď je niekto pri ňom. Najvyšší level je ponoriť si aj hlavu (hovoriť sa tomu mrožovanie) – krátko, na pol minúty. To však môžu robiť naozaj len zdraví a veľmi skúsení ľadoví medvedi.

Martin Salčík: Áno, na ponor hlavy si treba dávať pozor. Pri tom treba byť naozaj veľmi opatrný. Prudké ochladenie hlavy spomaľuje činnosť srdca, človeka môže výkonovo úplne vypnúť. A to je nebezpečné. Keď ste v ľadovej vode, je dobré mať na hlave čiapku. Ja mám zimnú čiapku vždy. Samozrejme, nesmieme sa s ňou ponárať, to by dobré nebolo. (smiech) So zimným plávaním je najlepšie začínať na jeseň, pravidelne a kontinuálne – od teplej vody až po studenú.

Dana Milošovičová: Máme zaužívané také pravidlo, že koľko stupňov má voda, tak plus 5 minút pobytu v nej k tomu. Väčšinou to do držiavame.

Martin Salčík: Áno, ja sa tohto pravidla držím už siedmy rok a vcelku mi to vyhovuje. Keď má voda teplotu jeden stupeň, ideálne je poobuďnúť v nej tak 6 minút. Telo vtedy dosiahne taký akurát fajn stupeň podchladenia.

Tibor Rigán: Takisto dôležité je ísť do vody uvoľnený. Nebyť v krčči.

Rado Kottár: Pravidlá sú rôzne. Rôzni autori tvrdia rôzne. Dôležité je, ako to individuálne komu vyhovuje, ako sa cíti a ako si to nastaví. A ešte je jedno pravidlo: keď človek príde k vode, nikdy sa nesmie otočiť.

Martin Salčík: Znamená to, že do vody idete plynule. Ako po chodníku. Žiadne že po koliená a ovlážovačky. Na brehu si to v hlave nejako upravíte, vykočím a idem.

Prečo je dobré byť ľadovým medveďom?

Stano Voržáček: Kvôli zdraviu. Aspoň ja som začal predovšetkým zo zdravotných dôvodov.

Bolievali ma ramená a kríže. Otužovanie má liečebné účinky a ja som si ním svoje zdravotné ťažkosti časom vyriešil. No a potom pre tie endorfíny. Zakaždým zažijete pocit šťastia. Keď máte nejaký problém, stres, stačí sa namočiť do studenej vody – a máte to vyriešené.

Dana Milošovičová: Mne kúpanie v ľadovej vode vyliečilo chronické ochorenie, už sa mi nevrátilo. A venujem sa mu aj pre pocit, že prekonávam samu seba, a pre pocit šťastia. Keď sa mi ráno nechce, čaká ma ťažký deň alebo mám taký za sebou, vždy ma to nakopne a vzpruží. A to je super.

Rado Kottár: Je to výborný spôsob, ako odbúrať stres. A keďže každý deň ťažko trénujem, je to pre mňa aj skvelá regenerácia svalstva. Navyše je to spojené s prírodou.

Tibor Rigán: Určite kvôli zdraviu. Trápili ma zdravotné problémy, opakované som býval chorý, mával som chrípky, nádchy. Postupne sa zdravotné ťažkosti upokojili. A na odbúranie stresu. Pre mňa už je otužovanie a plávanie v studenej vode niečo, bez čoho nemôžem žiť. Do studenej vody musím každý deň, aj keď len na minútu. Už som na to taký zvyknutý, že je to moja káva. Kávu nepijem; toto je moja káva, ktorá ma každý deň nabudí.

Martin Salčík: Na tom strese sa asi zhodneme všetci. Pri zimnom kúpaní som zažil pocity, vďaka ktorým viem, že pokiaľ mi to zdravie dovolí, ostanem mu verný. Otužovanie je vhodné pre každého, kto sa na to cíti. Aj pre deti. Videl som dokonca štvorročné dieťa, ktoré pobudlo minútku v ľadovej vode a vysmiata, spokojné vyšlo z vody von. Ak je dieťa zdravé, postupné otužovanie mu môže len prospeš. Dokonca ani chronické ochorenie nemusí byť prekážkou. Keď človek vyjde z ľadovej vody, cíti sa fyzicky aj psychicky úžasne. To treba zažiť. Robíte to čisto pre zdravie a pre radosť. Každému možno zimné kúpanie len odporúčať. ■ ZuP

facebookovej stránke obce. Hlasovať bolo možné do 31. decembra.

Najviac hlasov (539) a titul najkrajšie vysvietený dom získal dom číslo 426. Z víťazstva sa tešili jeho majitelia – rodina pána Rastislava Kráľa. Druhý v poradí sa umiestnil dom číslo 647 (392 hlasov), tretí bol dom číslo 1346 (212 hlasov). ■ -red-

Foto – rodina Kráľová

Vianočná súťaž o najkrajšie vysvietený dom

V advente a vo vianočnom období atmosféru sviatkov a zimy dotvára v obci svetelná výzdoba mnohých domov a záhrad. Radosť prináša nielen majiteľom vyzdobených nehnuteľností, ale aj okoloidúcim.

V decembri obec a komisia pre kultúru, šport a školstvo pripravili vianočnú súťaž o najkrajšie vysvietený dom. Do súťaže sa dalo zapojiť zaslaním fotografie domu. O umiestnení rozhodli počty hlasov – „lajkov“ – pod jednotlivými fotografiami zverejnenými na

Levársky advent sa tento rok udial doma

Levársky advent je každoročné podujatie, prostredníctvom ktorého Levárania, ale i návštevníci z okolitých obcí pomáhajú tým, ktorí to potrebujú. Počas príjemne stráveného času s priateľmi, pri dobrom jedle a veselom programe či kúpe nejakej maličkosti malým finančným darom pomáhajú urobiť veľkú vec.

Posledný Levársky advent, žiaľ, nemohol prebiehať v tradičnom duchu. Z dôvodu protipandemických opatrení nebolo možné stretnúť sa, zabaviť sa, spoločne sa tešiť z prichádzajúcich Vianoc. Ale tradičnú myšlienku adventu sa podarilo zachovať.

Tohtoročná zbierka bola určená pre Margarétku Várkovú. Pre Megi – ako ju volajú rodičia i kamaráti. Nie sme veľká dedina, za tie roky už Megi mnohí poznajú. Z malého usmievaného dievčatka je dnes štrnásťročná slečna. Odvážna a statočná, pretože za svojich štrnásť rokov si prešla strastami, ktoré mnohí z nás nezakúsia za celý svoj život. Margarétka má totiž EB, ľudovo povedané, „chorobu motýľích krídel“.

Po zverejnení transparentného účtu, na ktorý bolo možné poslať finančné príspevky na nákup obväzov a potrieb na ošetrovanie pre Megi, sa podarilo vyzbierať rekordnú sumu, za ktorú rodina Várková všetkým ďakuje.

Vážený pán starosta, zástupcovia obce, vážení obyvatelia obce Veľkých Levár,

dovoľte nám v mene našej dcéry Margarátky Várkovej poďakovať za spoluúčasť a spolupatričnosť, ktorú prejavujete každý rok pred vianočným obdobím, keď pomáhate ľuďom, ktorí nemali v živote to šťastie byť zdravými. Tieto Vianoce bola Margarétka tá, ktorú ste podporili, a to veľmi štedro. V adventnej zbierke ste poslali na jej účet sumu 1 955 €, v hotovosti 270 €, spolu 2 225 €, čo je taká suma, ktorá nám pomôže vykryť ošetrovací materiál na celý rok 2021; zo srdca ďakujeme. Snom každého rodiča je mať zdravé dieťa. Margarétka sa nevylieči, ani keby sme používali akékoľvek ošetrovací materiál alebo liečebné postupy, ale rozhodne jej môžeme pomôcť skvalitniť život a to sa aj vďaka vám deje.

Prajeme vám všetkým, aby ste mali stále dôvod na úsmev, radosť v srdci a v duši pokoj. Veľa zdravia a šťastia v roku 2021 praje rodina Várková

Veľké Leváre pred 70 rokmi

Naša obec podobne ako celá krajina prechádzala v roku 1951 organizačnými zmenami. Národný výbor sa zreorganizoval, došlo k zrušeniu notárskeho úradu a jeho zastúpeniu tajomníkmi. Prvým tajomníkom sa stal Július Mátel.

Významným počinom v oblasti informovania obyvateľov obce bolo zrušenie funkcie bubeníka, ktorý dovtedy vyhlasoval správy po uliciach, a jeho nahradenie verejným rozhlasom.

Obec mala vlastné sanitné vozidlo. Staral sa oň výbor pre udržiavanie sanitného vozidla. Na začiatku roku 1951 však výbor zanikol a sanitka prešla do správy miestnej skupiny Československého Červeného kríža. Došlo aj k reorganizácii spolku dobrovoľných hasičov. Od roku 1951 jeho oficiálny názov znel Miestna jednotka Československého svazu hasičstva.

Bolo dokončené poštátňovanie všetkých súkromných obchodov. Veľké Leváre mali v roku 1951 tri obchody s rozličným tovarom, dve predajne mäsa a cukráreň. Potravin však bol nedostatok. Od 1. marca musel byť celoštátne zavedený prídelový systém na chlieb a múku. Situácia napomáhala vzrastu čierneho trhu. Obyvatelia obce vo veľkom vyrábali „kartáče“. Surovinu na ich výrobu – koreňky rastliny, ktorú nazývali žabí pýr – kopali deti aj dospelí po celom chotári. Ich predajom po okolí, ba až na Morave si privyrábali.

Foto – archív autora

Rok 1951 znamenal zásadný obrat v slobode pohybu obyvateľstva. Vláda v apríli rozhodla o zriadení zakázaných a hraničných pásiem. V zakázanom pásme nesmel nikto trvale bývať a v hraničnom pásme smeli bývať iba politicky spoľahliví obyvatelia. V júli bol prijatý zákon o ochrane štátnych hraníc, ktorý v praxi znamenal začiatok budovania „železnej opony“ – plotov z ostnatého drôtu, strážnych veží – a povolenie príslušníkom pohraničnej stráže použiť zbraň na zabránenie ilegálneho prechodu hranice. Tieto opatrenia zasiahli aj najzápadnejšiu časť chotára našej obce.

Od 1. mája bola pri meštianskej škole zriadená pionierska organizácia vedená učiteľom Jánom Krčmom. Spočiatku bola výberová a členstvo v nej dobrovoľné. Prijatí boli iba výborní žiaci. Prvý slávnostný pioniersky sľub skladalo 53 žiakov.

V závere roka bola pri škole zriadená družina

mládeže s dvomi vychovávateľkami a školská jedáleň. V obecnej kronike sa píše: „*Toto zriadenie bolo nové, dosiaľ neznáme, opravdu socialistické. Čím ďalej, tým viac matiek bolo zamestnaných na rôznych pracoviskách, ich deti takto sa zdržiavali pod organizovaným vedením a odborným dozorom vo voľnom čase, neboli viac odkázané na výchovu ulice, ktorá mala často nepriaznivý vplyv na morálny vývin dieťaťa.*“

Kultúrny život v obci organizovala osvetová beseda, ktorá pripravila do roka 18 podujatí. V obci fungovalo kino a knižnica. Pre všetkých obyvateľov obce sa začali usporadúvať tzv. ľudové rozhovory, kde sa riešili aktuálne problémy obce a občania boli oboznamovaní s celoštátnou politickou situáciou. Prakticky išlo o akúsi „hromadnú politickú výchovu“. Organizovali sa verejné brigády. ■ PaV

Zdroj: *obecná kronika, hasičská kronika*

Mučeníctvo kňazov začalo v chotári Malých a Veľkých Levár

Pred 70 rokmi – 8. apríla 1951 – dorazila za svitanie k Veľkým Levárom zvláštna skupina pútnikov. Boli to kňazi a mladí bohoslovci. Niektorí z nich boli na úteku z koncentračného tábora v Podolínci. Ďalší sa pridali v Šaštíne, medzi nimi 22-ročný Anton Srholec. Vyrázili v noci a putovali poľnými a lesnými cestami. Ich cieľom boli Malé Leváre. V ich chotári chceli prekonať rieku Moravu a utiecť do slobodného sveta, aby v Taliansku doštudovali teológiu a boli vysvätení za kňazov. V Československu, kde komunisti brutálne likvidovali rehole a zatvárali kňazov, predovšetkým biskupov, to nebolo možné. Kňazi mali byť pripravení vrátiť sa do vlasti hneď, ako by boli minimálne signály pádu komunistického režimu.

Skupinu viedol 36-ročný salezián, kňaz Titus Zeman, ktorý už takto v Malých Levároch

previedol za hranice dve skupiny kňazov a bohoslovcov. Táto mala byť tretia.

V hustom poraste pri Veľkých Levároch si dvadsaťjeden mužov oddýchlo a na cestu sa vydali opäť až po večeri. Pohraničie bolo strážené a takáto veľká skupina neznámych osôb by bola nápadná. Akoby ich cesta nebola už dosť komplikovaná, zabúdli a namiesto do Malých Levár pokračovali k Závodu. Keď konečne po dlhom pochode v hlbokom bahne prišli k hrádzi Moravy, boli tri hodiny v noci. Zistili však, že Morava je vyliata. Posledné dni husto pršalo, hladina sa dvihla a rieka sa rozliala až po hrádzu, s čím utečenci nepočítali. Mali so sebou gumový čln, ten sa však v zaplavenom poraste nedal použiť. Ktosi zo skupiny navrhol, aby počkali do rána alebo do ďalšej noci, s tým však ostatní, vyčerpaní a premočení, nesúhlasili. Skupinky bohoslov-

Foto – ingimage.com

cov sa po troch-štyroch začali vracat späť. Časť z nich išla v neznámom prostredí rovno v ústrety Pohraničnej stráž. Dvom skupinám sa podarilo dostať do Malých Levár. Jedna z nich si odložila batohy na cintoríne a vydala sa na faru. Tam ich varoval farár Vladimír Malík, že len chvíľu predtým bol u neho miestny funkcionár komunistickej strany. Informoval farára, že u neho hľadala útočisko skupina saleziánov, že nevie, či to nie sú agenti a či ich nemá nahlásiť. Preľaknutí kňazi sa rozhodli radšej rýchlo odísť. Jeden utekal po batohy na cintorín, druhý – Viliam Mitošinka – do Levár. Rozhodol sa opäť hľadať pomoc na fare. Bolo päť hodín nadržanom, keď mu otvoril kaplán Ladislav Burián. Posilnil Mitošinku kávou, dal mu peniaze na vlak a svoje topánky. Utečenec sa ponáhal na levársku stanicu.

Do príchodu vlaku zostávalo osem minút, keď sa prirútilo vojenské auto. Vojaci začali všetkým prítomným kontrolovať doklady.

Keď medzi nimi objavili kňaza, naložili ho do auta a odviezli naspäť do Malých Levár na základňu Pohraničnej stráže. Tu už boli zadržaní aj ďalší členovia skupiny. Všetkých ich vyzliekli donaha a prehľadávali. Nasadili im putá, nasledoval výsluch, pri ktorom ich surovo bili.

Z dvadsaťjedenčlennej skupiny sa podarilo ujsť len šiestim bohoslovcem. Štyrom na hlavnej ceste zastavilo auto a vzalo ich do Bratislavy. Dvaja dobehli na stanicu a utiekli skorším vlakom. Neskôr sa piatim z týchto zachránených podarilo ujsť na Západ, kde doštudovali a boli vysvätení za kňazov.

Zvyšok skupiny postihol iný osud. Zadržaní kňazi a bohoslovci boli uväznení v Leopoldove, kde ich ďalej mučili a vypočúvali. Vo februári 1952 na súdnom pojednávaní prokurátor pre vodcu skupiny Titusa Zemana žiadal trest smrti. Bol obvinený z vlastizrady a z protištátnej špiónáže. Nakoniec ho odsú-

dili na 25 rokov väzenia. Ďalší členovia výpravy boli odsúdení na 12 až 22 rokov väzby. Viacerí na výkon trestu v uránových baniach v Jáchymove. Levársky kaplán bol odsúdený na dva roky prác v tzv. pomocných technických práporoch.

Don Titus Zeman zomrel na následky mučenia a nútených prác. V roku 2017 bol vyhlásený za blahoslaveného.

Cez chotár Veľkých a Malých Levár viedla pred 70 rokmi cesta do slobodného sveta. Bolo treba nesmierne veľa osobnej odvahy vydať sa na ňu. Krvavú, ostro stráženú. Brachiálna moc kruto dopadla na každého, kto sa postavil totalitnému režimu. Spomeňme si na túto temnú kapitolu našich dejín, až budeme nabudúce stáť na levárskej stanici či prechádzať sa v nive Moravy. ■

Peter Lukáč ml.

Zdroj: Gúth, A. – Gúthová, H.: Levárky; Mitošinka, V.: Pamäti kňaza; tituszeman.sk

Úspechy levárskej školy

Napriek zložitej situácii, pre ktorú sa školský i mimoškolský život nás všetkých výrazne obmedzil, naša škola nespala na vavrínoch. V uplynulom roku sme boli úspešní v získaní dvoch projektov a v jednej súťaži.

O2 športová akadémia Mateja Tótha v Levároch

Vďaka podpore rodičov a priateľov našej školy, ktorí neúnavne v priebehu minuloročného októbra a novembra posielali hlasy, sme vyhrali účasť na O2 športovej akadémii Mateja Tótha. Aktivita, ktorá prebieha v slovenských školách už niekoľko rokov, sa konečne dostane aj k nám! Žiaci prvého stupňa si budú môcť v priebehu jedného školského roka vyskúšať rôzne športy pod vedením skúsených

trénerov. Dvakrát týždenne sa budú venovať všeobecnej športovej príprave, rozvíjať pohyb a koordináciu celého tela. Aktivity sa podľa pôvodného plánu mali začať v januári 2021, z dôvodu pandemickej situácie sa presúvajú na začiatok nasledujúceho školského roka. Nám to však neprekáža, pretože veríme, že v septembri bude situácia lepšia a naši školáci sa budú môcť venovať pohybu a športu v plnom nasadení.

Boli sme úspešní v projekte Čítame radi

V decembri 2020 sme sa zapojili do projektovej výzvy ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu zameranej na podporu čitateľskej gramotnosti. Cieľom projektu Čítame radi je priťahovať deti ku knihám, a to obnovou a doplnením knižničného fondu školských knižníc. Boli sme úspešní a získali sme 800 € na nákup kníh do našej knižnice. V súčasnosti prebieha výber titulov z beletrie pre deti i mládež, rôznych encyklopédií

Zápis do prvého ročníka

Čas neúprosne beží a po zime pomaly, ale isto prichádza jar. A spolu s jarou prichádza i veľká udalosť v živote každého budúceho prváčika. Zápis žiakov do prvého ročníka na rok 2021/2022 sa bude konať v apríli. V dôsledku súčasnej pandemickej situácie ešte nevieme povedať, akým spôsobom bude prebiehať. Všetky informácie týkajúce sa zápisu sprostredkujeme rodičom budúcich prváčikov v dostatočnom predstihu prostredníctvom školskej i obecnej webovej stránky.

i odborných kníh. Tituly vyberá pani učiteľka školská knihovníčka, pričom sa inšpiruje i nápadmi a odporúčaniami žiakov a učiteľov. Tešíme sa, až si knihy nájdú miesto na policiach našej knižnice. Zároveň dúfame, že čoskoro poputujú do rúk väčších či menších čitateľov.

Učíme sa programovať

Na jeseň v roku 2020 predložila Nadácia Pontis s Telecomom, Spy a Aj ty v IT výzvu zameranú na rozvoj digitálnych zručností žiakov základnej školy. Cieľom projektu ENTER je sprístupniť deťom hru, zaujímavou formou svet digitálnych technológií a programovania, a to prostredníctvom micro:bitov. Sú to mikropočítače, menšie ako mobil, s ktorými sa dajú vytvárať jednoduché hry, ovládať zvuk či merať teplota. Aj pri tejto výzve sme boli úspešní a získali sme grant 1 000 € na zakúpenie súprav micro:bitov. Teraz nám už chýba len sa vrátiť do školy a spoločne sa učiť zase niečo nové. Držme si palce, nech je to už čoskoro! ■

Vladimíra Perníčková, riaditeľka školy

Foto – archív rodiny

Zomrel predseda levárskych poľovníkov

Január mal pre členov poľovníckeho združenia trpkú prichuť. Navždy odišiel predseda poľovníckeho združenia Ing. Ján Dopjera.

Ing. Ján Dopjera, rodený Leváran, sa napriek svojim medzinárodným úspechom v podnikaní veľmi rád zdržiaval v rodnej obci. V poľovníckom združení strávil 26 rokov života. Jeho rozvaha, rečnícke schopnosti, zmysel pre spravodlivosť, priateľskosť, zmysel pre humor, štedrosť, prirodzený rešpekt u členov a vždy mladá krv v žilách ho predurčili na to, aby sa stal predsedom združenia a viedol ho deväť rokov.

Za aktivitu pri rozvoji poľovníctva udelil Slovenský poľovnícky zväz Jánovi Dopjerovi v roku 2012 bronzovú medailu, o päť rokov neskôr striebornú medailu. V roku 2020, v roku jeho sedemdesiatych narodenín, bola jeho angažovanosť a láska k poľovníctvu odmenená Medailou sv. Huberta za budovanie Slovenského poľovníckeho zväzu a ochranu životného prostredia.

Pod vedením Ing. Dopjera obnovilo poľovnícke združenie organizovanie letných poľovníckych zábav a dostalo sa do povedomia mnohých Leváranov. Počas jeho predsedníctva sme začali s revitalizáciou Babieho jazera, ktoré sa pre levárskych obyvateľov stalo vyhľadávanou lokalitou. V združení vždy pôsobil ako člen, ktorý ľudí spájala a predchádzal nedorozumeniam či rozbrojom. Mal rád svoju rodnú obec a vždy bol patriot.

Drahý predseda, tak ako si Vás pamätáme, budete naďalej žiť v našich spomienkach. Poľovníkom, ale i Levárom budete veľmi chýbať. ■

Richard Nimsch

Pozývame vás do knižnice: máme v nej veľa nových kníh

Milí návštevníci Levárskej knižnice, vďaka finančnej podpore Fondu na podporu umenia obec v januári zakúpila do obecnej knižnice 244 nových kníh v sume 2 000 €. Pri výbere titulov sme pamätali na všetky vekové kategórie.

Najmenším čitateľom, ktorí si radi prezerajú pekné obrázky, radi počúvajú a pochvália sa peknou básničkou, urobia radosť knižky *Básničkova abeceda*, *Zo zlatého krčiazteka*, *Básničky od Táničky*, *Rozprávkové snižky skryté do básničky*, *Tešíš sa do školy? alebo Otázky, ktoré neznášam*.

Deťom, ktoré už čítať vedú, sa istotne budú páčiť príbehy *Tri mačiatka tety Mily*, *Zuzanka a Špuntík*, *Abeceda psa Gordona*, veselé rozprávky o slušnom správaní *Prázdniny s opicou Škorickou* či knižka *Čo učky nevidia*.

Pre staršie deti je pripravený napríklad dobrodružný román z čias Veľkej Moravy *Tajné pismo*, *Websterovci 3*, *Niečo od obľúbeného autora Davida Walliamsa* či séria kníh *Traja kamoši*. Veľa zaujímavého sa dozvedia z encyklopédií *Ako funguje kostra*, *Šport v otázkach a odpovediach*, *Povolania*, *Tajomstvá stromov*, *Kto rastie v parku* a určite neodolajú knihe *Pokusy pre mladých výskumníkov – fyzika a chémia v kuchyni*.

Nielen deti, ale aj rodičov zaujmú knihy povestí *Tajuplné povesti o slovenských hradoch a zámkoch*, *Turecká studnička*, *Mlynárske povesti*, *V Choči je naisto čosi i Záhadné príbehy spod Tríbeča* alebo knihy *Starovek pod lupou* či *Slovensko v dobách stredovekých*.

Dievčatá si môžu požičať knižky *Nie som taká*, *To sa môže stať len vo filme*, *Hlas tvojho srdca*, sériu *After*, knihy od Enje Rúčkovej, *Zuzky Šulajovej* alebo *Leny Riečanskej*.

Dospelí čitatelia si nepochybne vyberú z bohatých ponuky kníh od slovenských autorov: *Rimmovej*, *Hamzovej*, *Benkovej*, *Keleovej-Vasilkovej*, *Saskiovej*, *Pronskej*, *Brestenskej* a ďalších. Nechýba krimi, novinky od Dána, Kariku, Kozmona, Horňáka, Connellyho, Brownovej, Bryndzu, Horsta, Reichsovej, Alridgea, Gerritsenovej, Klassenovej. Veľkej ob-

ľube sa teší pokračovanie *Siedmich sestier* aj *Cilkina cesta* od autorky knihy *Tetovač z Auschwitzu* – životné príbehy ľudí, ktorí prežili koncentračný tábor i gulag, *Žena z Krakova* či knihy *Posledný sľub*, *Dcéra Ríma*, *Stratený list*, *Polnoc* v Černobyli.

Verím, že vás ponuka kníh zaujala a že sme oslovili i nových záujemcov o členstvo v našej knižnici.

Všetky informácie o knihách nájdete na webovej stránke **vlevare.biblib.sk**. Zistíte, či je kniha, o ktorú máte záujem, voľná alebo požičaná.

V čase protiepidemických opatrení si knihy treba vybrať v katalógu na internete a objednať mailom na adrese kulturnydom@levare.sk alebo telefonicky na čísle 034 7794493 a pripravené vyzdvihnúť v knižnici. Dúfame, že čoskoro to už bude inak; že čitatelia budú môcť v knihách v našej knižnici listovať a vyberať si sami. ■

Valéria Michálek, referentka OcÚ pre kultúru

Foto – Valéria Michálek

u. fond na podporu umenia

Projekt Doplnenie knižničného fondu v obecnej knižnici vo Veľkých Levároch finančne podporil sumou 2 000 € Fond na podporu umenia.

Zápisné na rok

Dospelí 2 €

Deti, študenti, dôchodcovia 1 €

Výpožičný čas

Pondelok 10.00 – 16.00 h

Streda 10.00 – 18.00 h

Piatok 10.00 – 16.00 h